

Motion till riksdagen 2022/23:38

av Elisabeth Thand Ringqvist (C)

med anledning av skr. 2022/23:5 Riksrevisionens rapport om den regionala utvecklingspolitiken

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kopplingen mellan den regionala utvecklingspolitikens mål och medel och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda den regionala utvecklingspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka den regionala utvecklingspolitikens koppling till den nationella landsbygdspolitiken och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur det nationella anslaget för regionala utvecklingsåtgärder fördelas mellan länen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Riksrevisionen har granskat om regeringen har hanterat statens insatser inom den regionala utvecklingspolitiken så att målet för politiken kan nås. Riksrevisionen anser att regeringen gett svaga förutsättningar för ett effektivt samlat statligt agerande för att nå politikens mål.

Centerpartiet delar till stora delar denna bild, bl.a. att regeringen varit otydlig i styrningen av sina myndigheter om deras samverkan med regionerna i regionala utvecklingsfrågor. Sektorsmyndigheternas medverkan i det regionala utvecklingsarbetet bygger i hög utsträckning på tydliga uppdrag och förväntningar från regeringen, och här har regeringen brustit.

Bättre uppföljning och utvärdering

Regeringen har också misslyckats med att utvärdera statens insatser för regional utveckling. Det kan till viss del förklaras av att målet för politiken är väldigt övergripande. Det kan också förklaras av att de ansvariga regionerna har väldigt olika kapacitet för analys, uppföljning och utvärdering. Därför behöver det utvecklas en god struktur som möjliggör återrapportering och digitalt driven uppföljning som grundas i effekt snarare än detaljrapportering. Att kontinuerligt följa projektens resultat är viktigt, men det måste göras smart, utan att alltför stor del av projektpengarna används för just uppföljning.

Ny utredning

Centerpartiet delar Riksrevisionens bedömning att det vore bra om den regionala utvecklingspolitiken kunde utredas. Någon sådan utredning har inte skett på över 20 år. Utredningen skulle behöva analysera hur staten kan agera mer samordnat för att nå politikens mål och samtidigt ge regionerna det ansvar och handlingsutrymme som de behöver för att kunna genomföra långsiktiga insatser lokalt och regionalt. Centerpartiets uppfattning är att de regionala medlen i allt ökande grad har styrts i olika typer av politiska projekt från regeringen. Det rimmar illa med att politiken ska baseras på regionala prioriteringar. Centerpartiets utgångspunkt är att de regionala medlen bör vara långsiktiga och inte hårt tematiskt styrda.

Även kommunernas roll i det regionala utvecklingsarbetet skulle behöva ses över eftersom de är så centrala i det lokala utvecklingsarbetet. Detta perspektiv berörs väldigt lite i Riksrevisionens rapport. Även kopplingen mellan den regionala utvecklingspolitiken och EU:s samanhållningspolitik skulle behöva ses över.

Centerpartiet anser även att regionerna kan få en tydligare roll inom landsbygdspolitiken. Där har tills nu många insatser, bl.a. stöd till kommersiell service, handlagts av länsstyrelserna. Från och med 2023 kommer dessa resurser inte längre att finnas kvar då nästa landsbygdsprogram främst kommer att fokusera på målen i livsmedelsstrategin, och jordbrukets miljö och landsbygdsdelarna i programmet finansieras genom statsbudgeten. Det har förutsättningar att stärka regionernas roll i genomförandet av den nationella landsbygdspolitiken.

En faktor som ytterligare motiverar att den regionala utvecklingspolitiken ska utredas är det faktum att regionerna (och Gotlands kommun) sedan 2019 har det regionala utvecklingsansvaret i samtliga län. Det är en nyordning som Centerpartiet välkomnar eftersom direktvalda politiker har ett ansvar för och mandat i regionens utveckling – i alla delar av landet. Riksrevisionens rapport hanterar inte den stora förändringen av den regionala utvecklingspolitiken när alla regioner övertagit ansvaret från länsstyrelserna. Denna ansvarsförändring har fungerat väldigt olika, och en utredning bör särskilt omfatta denna förändring, liksom en kartläggning av hinder för och möjligheter till samarbeten mellan regioner eftersom många projekt som drivs tvärs regionen men inom ett kluster eller fokusområde har svårigheter att genomföras.

Uppdaterad anslagsfördelning mellan länen

Avslutningsvis konstaterar Centerpartiet, precis som Riksrevisionen, att regeringens fördelning av det nationella anslaget för regionala utvecklingsåtgärder (anslaget 1:1) bara har ändrats marginellt mellan länen de senaste decennierna. Det framstår som

passivt då de faktiska behoven lär ha förändrats desto mer under perioden, inklusive länens behov av medfinansiering. Om fördelningen inte ses över riskerar det att skada förtroendet för den regionala utvecklingspolitiken och påverka den samlade effekten av den regionala utvecklingspolitikens insatser negativt.

Elisabeth Thand Ringqvist (C)